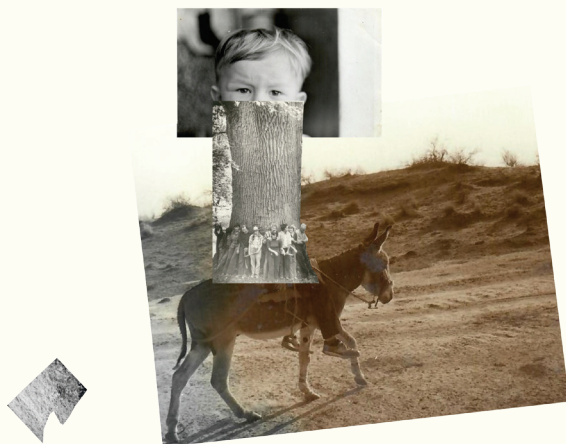

Imanta Ziedoņa fonda *Viegli* iniciatīvas izglītībā
Ziedoņa klase izveidotie metodiskie materiāli
 radošākām mācību nodarbībām

Kartupeļu Lauka Radio

Apraksts: skolēni iepazīstas ar kulturālā kartupeļu lauka ideju, pēta apkārtējo vidi, rada idejas radio raidījuma saturam par vidi.

Mācību jomas: kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslas, valodu, veselības un fiziskās aktivitātes

Ieteicamā mērķauditorija: 9. - 12. klase

Izpildes laiks: ~90 - 120 minūtes

1. uzdevums - Iepazīsties ar kulturālo kartupeļu lauka ideju!

Tas bija 1968. gads, kad dzejnieks Imants Ziedonis uzvilka kājās kedas un, atstājot aiz sevis sekretāra darbu Rakstnieku savienībā, Rīgas steigu un ikdienību, devās ceļā, lai atklātu vēl neatklātu zemi - to, ko neviens cits, ne no vienas citas zemes pat nemeklētu. Viņš devās atklāt Latviju, atklāt Kurzemi. Ne to, par kuru raksta gada atskaitēs un ģeogrāfijas atlantos, bet to, kuru veido tās cilvēki - individualitātes.

“Mani interesē viņas individualitātes, viņas personības un arī viņas savādnieki un dīvaiņi. Tikai personības spēj izaudzināt otrā personību.”¹

Imants Ziedonis Kurzemi sāk iepazīt, nonākot Vecdambju mājās (netālu no Rendas, Kuldīgas novadā), kur tajā dienā tieši tiek stādīti kartupeļi. Sekojot dzejnieka ceļam Kurzemītē, 2019. gada 6. maijā, Kuldīgā, Ventas upes krastā, netālu no platākā ūdenskrituma Eiropā ir iestādīts kartupeļu lauks, kur aug kulturālie kartupeļi.

Kāpēc kulturāli?

Kulturāli kartupeļi ne tāpēc, ka kartupelis ir trešā nozīmīgākā augu kultūra pasaules lauksaimniecībā, bet Kuldīgas kartupeļi atšķiras no pārējiem savas sugas brāļiem ar to, ka tiem augot, tiek atskaņota mūzika jeb *Kartupeļu Lauka Radio*!

Klausies radio fonda *Viegli* mājaslapā vai lejupielādē lietotni *KLR* savā vai vecāku mobilajā viedierīcē!

<https://fondsviegli.lv/lv/radio>

Imanta Ziedoņa muzejs kopā ar Imanta Ziedoņa fondu *Viegli* iedzīvina grāmatā paustās vērtības un turpmāko sešu gadu laikā *Kartupeļa Lauka Radio* platformā raidīs labu mūziku, stāstus par īpašiem cilvēkiem, kultūru un vidi, sabiedrību, jauniešiem un, protams - par kartupeļiem!

¹Ziedonis, Imants (2011). *Viegli*. Rīga: Izdevniecība Jumava, 55. lpp

2. uzdevums - Sadalieties komandās (2 - 4 klasesbiedri) un veiciet dotos uzdevumus!

- Imants Ziedonis devās ceļā pētīt Latviju, dodieties arī jūs! Izejiet ārā un izpētiet apkārtni, kurā dzīvojat. Piefiksējiet piecas lietas, ko gribētu izmainīt savā apkārtnē, un piecas lietas, ko nemainītu!
- Pārrunājiet savā starpā piefiksētās problēmas. Komandā vienojieties par, jūsuprāt, kopīgo problēmu!
- Grupā izveidojiet sava radio raidījuma scenāriju! Ņemiet par pamatu to problēmu, kuru izvēlējāties kā aktuālāko. Padomājiet par veidiem, kā atrisināt šo problēmu!

Kartupeļu Lauka Radio ieteikumi, kā veiksmīgi izveidot savu radio raidījumu (podkāstu)

- Atceries, ka jebkura radoša darba pamatā ir ideja.
- Pirms ķeries pie ierakstu veikšanas, apdomā, ko tu vēlies pateikt un kas būs tavi klausītāji.
- Izvērtē, kādā formātā taviem klausītājiem būs tavu sakāmo interesanti uztvert (caur jokiem, dziesmu, nopietnu diskusiju utt.).
- Padomā par to, kas piedalīsies tavā raidījumā un kāds būs tā aptuvenais garums.
- Mēģini izdomāt pēc iespējas vairāk jautājumus. Jo vairāk jautājumu būs sākumā, jo mazāk darba procesā!

- Ja tev šķiet, ka ideja ir aptuveni skaidra (tā nekad nebūs ideāla!), sāc gatavoties! Ja tavā raidījumā paredzēti citi dalībnieki, sazinies ar viņiem un vienojies par visiem ērtu ieraksta laiku. Atrodi piemērotu ieraksta vietu. Izveido plānu! Improvizācija ir laba, bet tā būs veiksmīgāka, ja tev būs vismaz neliels scenārijs, kur ieskatīties.
- Atceries, ka vislabākais mikrofons ir tāds, kas tev jau ir! Mūsdienās tehnoloģijas ir tik gudras, ka ierakstu var veikt jebkurš viedtālrunis/dators. Atrodi tajā skaņu ierakstu programmu, velti laiku, lai to iepazītu. *YouTube* tev var būt lielisks palīgs!
- Uz mirkli atgriezīsimies fizikas stundās - skaņa ir vilnis. Lai gan tu to neredzi, tā spēj kustēties un tādā veidā nodot informāciju. Dažādās vidēs (tātad, arī telpās) skaņa kustas atšķirīgi. Vislabāk skaņa spēj nodot informāciju vidē, kur tā izolēta no citiem trokšņiem, vēja, mašīnām, elektroierīcēm u.c. Kvalitatīva skaņas ieraksta veiksmes atslēga ir pareizas ieraksta vietas izvēle. Mēģini izvairīties no vietām, kur apkārt ir daudz cilvēku, mašīnu vai citu trokšņu. Ja tas nav iespējams, atceries izmantot mūžseno triku - segu! Tu vienmēr vari zem tās palīst un ierakstu veikt tur, labi rezultāti garantēti! (Jā, tā dara arī *Latvijas Radio* žurnālisti!)
- Ja vien tev ir pieejami vairāki mikrofoni (vai citas skaņas ierakstīšanas ierīces), centies katram runātājam nodrošināt savējo. Mikrofons parasti ir jātur 10-20 centimetru attālumā no runātāja. Eksperimentē! Nebaidies ierakstu atkārtot un izmēģināt dažādas ieraksta vietas. Svarīgākais - vienmēr padomā par rezerves plānu! Ja iespējams, tad ieraksti ar diviem diktofoniem.
- Tu vari izveidot pats savu *pop-filtru*, lai padarītu savu mikrofonu profesionālāku! Piemērs no *wikiHow*, kā to darīt - <https://www.wikihow.com/Make-a-Pop-Filter>

- Lai veiktu ieraksta apstrādi, ir pieejamas daudz un dažādas programmas. Lielākoties tās ir maksas, taču ir pieejamas arī divas bezmaksas programmas - *Audacity* un *Reaper*. Ar to palīdzību varēsi izdarīt visu, ko vēlies - rediģēt failus, savietot tos vajadzīgā secībā, izlīmeņot skaņu, pievienot ierakstam dziesmas un citus skaņas efektus. *YouTube* atradīsi visas vajadzīgās pamācības.
- Lielākoties, lai izmantotu dziesmas savos raidījumos, tev par to ir jāmaksā autortiesības, bet internetā ir dažādas audio bibliotēkas, kur vari atrast tūkstošiem dziesmu un citu skaņu bez maksas. Pamēģini, piemēram, *Google Audio Library*.
- Atceries! Tas ir grūti tikai sākumā. Tu nevari kļūt labāks, nepiedzīvojot vismaz nelielas grūtības.
- Kad ieraksts ir gatavs, laiks to nodot pārējai pasaulei. Sāc ar publicēšanu *YouTube* vai citā platformā!

Iedvesmai aicinām noklausīties kādu no *Kartupeļu Lauka Radio* raidījuma *Zaļā Grebene* epizodēm, kas radītas ar mērķi veicināt izpratni par apkārtējās vides jautājumiem un katra indivīda lomu kopsakarībās, kas veido pasauli.

Raidījumu klausies portāla *Delfi* podkāstu sadaļā:

<https://www.delfi.lv/podkasti/zala-grebene/>